

Пивовар М. А., здобувач вищої освіти 3 курсу, група ЦГЮ-191
Науковий керівник – **Керноз Н. Є.**, ст. викладач кафедри
публічного та приватного права
Національний університет «Чернігівська політехніка»
(м. Чернігів, Україна)

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Адміністративне судочинство є вагомою складовою адміністративного процесуального права України. Задля забезпечення повного та злагодженого функціонування механізму ефективного захисту прав, свобод, інтересів учасників адміністративного судочинства необхідно є чітка, однозначна, зрозуміла законодавча регламентація в першу чергу адміністративної юрисдикції.

Питанню адміністративної юрисдикції присвячено спеціальну Главу 2 Розділу I Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС, Кодекс) України, яка з 15.12.2017 року законодавчо класифікована на предметну, інстанційну та територіальну юрисдикцію як підсудність. Але також важливі нюанси щодо встановлення підсудності по окремим категоріям адміністративних справ визначаються главою 11 Розділу II Кодексу.

Стосовно проблемних питань законодавчої регламентації адміністративної юрисдикції, то їх можна знайти вже порівнявши завдання адміністративного судочинства, зазначені в ч.1 ст. 2 та категорії справ, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів, а саме п.5 ч.1 статті 19 КАС. Відповідно до ч.1 ст. 2 КАС: «Завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень». В той час, як в статті 19 зазначено: «Юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи у публічно-правових спорах, зокрема за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, коли право звернення до суду для вирішення публічно-правового спору надано такому суб'єкту законом»[1].

Отже, завданням адміністративного судочинства є захист осіб від порушень з боку влади, але в той же час суб'єктам владних повноважень надано право звернення до суду, що передбачає колізію між цими двома твердженнями. В світлі конституційної засади ст.125 Основного Закону України: «...з метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди» закономірно виникає питання, чиї інтереси в цих випадках захищають вони – особи чи суб'єкта владних повноважень?

Однозначно проблемною є законодавча неузгодженість положень ст. 20 КАС України щодо розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів між місцевими загальними судами як адміністративним судам й окружними адміністративними судами (до 24.05.2022 року) та ст. 22 Кодексу щодо інстанційної юрисдикції, оскільки «Місцеві адміністративні суди... вирішують адміністративні справи як суди першої інстанції, крім випадків, визначених частинами другою - четвертою цієї статті»[1].

При цьому необхідно зробити акцент, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб» від 12.05.2022 року № 2257-IX стаття 22 КАС України доповнена частиною п'ятою такого змісту: «Вищий антикорупційний суд вирішує адміністративні справи щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1⁻¹ частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», як суд першої інстанції» [2].

Чи слід вважати, що в цьому випадку місцеві адміністративні суди можуть вирішувати адміністративні справи щодо застосування санкцій? Ні, так як відповідь на це питання законодавець надав через доповнення ст. 20 КАС України частиною 3

аналогічною за змістом частині п'ятій ст. 22 Кодексу, змінивши положення частини другої ст. 20 КАС України зазначивши: «окружним адміністративним судам підсудні всі адміністративні справи, крім визначених частинами першою та третьою цієї статті», але в ч. ч. 2,3,4 ст. 22 КАС України ще судами першої інстанції по певним категоріям адміністративних справ визнаються:

- апеляційний адміністративний суд в апеляційному окрузі, що включає місто Київ,
- апеляційні адміністративні суди;
- Верховний Суд.

За таких обставин, судами апеляційної інстанції відповідно до ч. 2 ст.23 КАС України виступатиме Верховний Суд. Важливо, що в цьому разі права на касаційний розгляд справи немає. У випадку ж розгляду справи Верховним Судом як судом першої інстанції, то судом апеляційної інстанції виступає Велика Палата Верховного Суду. В деякому сенсі, в таких категоріях справ Верховний Суд виступає судом «першої і останньої» інстанції, адже права на касацію в такому випадку також немає.

Отже, очевидна неузгодженість між положеннями статі 20 та 22 КАС України принциповими для визначення підсудності. Тому варто погодитися з думкою Керноз Н.Є. та Стеченко К.Л., які не поділяють позицію законодавця щодо назви §2 «Інстанційна юрисдикція» та §3 «Територіальна юрисдикція (підсудність)» Глави 2 Розділу I КАС України, та вважають, що оскільки справи вирішуються виключно національними судами, визначеними Законом України «Про судоустрій і статус суддів», їх назви мають бути, відповідно, §2 «Інстанційна підсудність» та §3 «Територіальна підсудність» [3, с. 83].

Можна підсумувати, що на даному етапі Кодекс адміністративного судочинства України потребує вдосконалення законодавчої регламентації стосовно адміністративної юрисдикції для усунення прогалин, зокрема:

1. заміною положення ч. 1 ст. 22 КАС України з «крім випадків, визначених частинами другою - четвертою цієї статті» на «крім випадків, визначених частинами другою - п'ятою цієї статті»;

2. доповнити положення ч. 2 ст. 20 КАС України таким термінологічним оборотом «з врахуванням випадків, визначених частинами другою - п'ятою статті 22 цього Кодексу»;

3. внесення змін та створення можливостей для касаційного перегляду справ, де судом першої інстанції виступає апеляційний або Верховний Суд, оскільки при вирішенні певних категорій справ ними як судами першої інстанції, є позбавлення їх касаційного оскарження.

Список використаних джерел

1. Кодекс адміністративного судочинства: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. Дата оновлення: 24.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 12.06.2022).

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб: Закон України від 12.02.2022 р. № 2257-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2257-20#n11> (дата звернення: 12.06.2022).

3. Керноз Н. Є., Стеченко К. Л. Судова юрисдикція в Україні: нові тенденції та проблемні питання розмежування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №8. С. 80 – 85.

Пилипенко М. Р., здобувачка вищої освіти 3 курсу, група КЮ-192
Науковий керівник – **Козинець О. Г.**, к.і.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

МІСЦЕ УРЯДУ В СИСТЕМІ ВИЩИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Центральною ланкою всього державного механізму, його найважливішою складовою частиною є уряд.

Уряд – колегіальний орган, до якого входять особи (міністри, секретарі), що очолюють державні відомства (міністерства, департаменти) з окремих галузей управління.